

[Stegger Nielsen.]

Sagens Natur, og da ikke mindst naar det kongelige Teaters Kunstnere ikke optræder i Provinsen.

I denne Forbindelse vil jeg gerne have Lov til at nævne, at en stor Del af den danske Befolkning staar uforstaaende overfor: det Faktum, som ogsaa har været berørt i det høje Folketing, at den store By København, som jeg mener høster Hovedgevinsten gennem det kongelige Teaters Virksomhed, ikke finder det rimeligt at træde til med sin forholdsmæssige Andel i Teatrets store Driftsunderskud, og jeg vil gerne udtale Haabet om, at det maatte kunne lykkes under en eller anden Form at faa det københavnske Bystyre, Borgerrepræsentationen, til at forstaa, at her er der et Omraade, hvor den har en Forpligtelse til at træde til. Kunde det lykkes, vilde en stor Del af Brodden af den Kritik, der ude fra Provinsen lyder mod det kongelige Teater, være taget bort. Det er nu en Gang en gylden Regel i de fleste Forhold, ja, i alle Forhold, at den, der høster de største Fordele af et Foretagende og ønsker at have disse Fordele, ogsaa maa tage sin Del af Vanskelighederne, naar disse maatte melde sig.

Naar jeg har fremført dette Referat af en Kritik, som efter min Mening i udpræget Grad har sin Berettigelse, saaledes som den kommer frem og maa komme frem fra den store Del af Befolkningen, som ikke har direkte Berøring med det kongelige Teater, en Kritik, der gælder det voksende Underskud, vi har set gennem mange Aar, og naar jeg tillige i denne Forbindelse har udtalt Haabet om, at det maa lykkes at faa Byen København til at bidrage til Sikringen af det kongelige Teaters Økonomi, vilde jeg finde det urimeligt ikke i samme Forbindelse at omtale, at vor Nationalscene har og i endnu højere Grad bør have Betydning for det hele Land. Det kongelige Teater er i Kraft af sit Formaal og hele sin Virkemaade en Kulturfaktor, en Kulturbærer, der skal løse Opgaver, som ligger ud over det almindelige Teaters, til Højnelse af Kunsten i vort Land. Nu har der til Tider — og med lige saa stor Ret — været fremført Kritik overfor Teatrets Ledelse med Henblik paa de forskellige Opførelser; vi har i disse Dage hørt en ret stærk Kritik i saa Henseende overfor en enkelt Opførelse paa det kongelige Teater. Men selv om denne Kritik til Tider desværre har haft sin Berettigelse, skal det dog ogsaa siges, at det kongelige Teater gennem Tiderne, hvad det kunstneriske og kulturelle angaar,

har løst en stor Del af sin Opgave. Vi maa selvfølgelig ikke i Mismod over et øjeblikkeligt økonomisk Uføre, eller hvad man skal sige, henfalde til at glemme, at der fra Holbergs og Oehlenschlägers gamle Scene er vist en fin og lodig Kunst; glemte vi det, da vilde vi gøre Uret mod de mange betydelige Kunstnere og Kunstnerinder, der ikke alene herhjemme i Danmark har ydet lodig Kunst, men ogsaa ud over Danmarks Grænser har baaret vort Fædrelands Navn frem.

Ud fra den Erkendelse, at det altid vil være rigtigt at give „enhver sit“, som man siger paa Jydsk, har jeg ønsket at fremsætte ogsaa disse Bemærkninger, idet jeg mener, at ingen dansk Mand eller Kvinde kan have noget imod at yde sin Hønnør til de Faktorer, der højner Kunst og Kultur i vort Fædreland. Men vi maa altsaa stræbe hen imod at indrette den fremtidige Ordning af Nationalscenen saaledes, at dens Økonomi kommer til at hvile i sig selv, og at dens Virksomhed i Overensstemmelse med Formaaalsparagraffen kan brede sig videre ud end til København alene.

Vedrørende selve Lovforslaget og Grunden til dets Fremkomst vil jeg gerne sige, at Ordningen af det kongelige Teaters Forhold hidtil har hvilet paa Love af 1903 og 1911. Teatrets Formaal angives i Formaaalsparagraffen som dette: Det skal uden Ensidighed opføre de bedste dramatiske Arbejder saavel af ældre som af yngre, navnlig danske Forfattere og Komponister. Teatret er en Statsanstalt, ledet af en egen Bestyrelse, men under Ministeriets Overtilsyn. Det er denne hidtidige Ordning, hvorunder Staten har stillet Bygninger til Raadighed, udredet Vedligeholdelsesudgifter, Afgifterne af Bygningerne og et Beløb til Bestyrelsens Lønning samt ydet et fast aarligt Tilskud, vi nu skulde se at komme bort fra og over til en ny.

I Ordningen af 1903 var nedlagt et Ønske — man sporede det i alt Fald tydeligt — om mere Selvstyre for Teatret. Det var sikkert en rigtig Tanke, man da var inde paa, og naar de hidtil gældende Love ikke har bragt Teatret ind i tilfredsstillende Forhold, ligger det sikkert væsentlig i to Ting, for det første i de siden 1911 stærkt ændrede økonomiske Forhold i vort Land og for det andet i den Mangel paa økonomisk Frigjorthed, som Teatret har været inde under.

Det vil jeg gerne lige sige et Par Ord om. I 1903 sattes Tilskuddet til 125 000 Kr. aarlig, og i flere Aar derefter gav Teatret endog Overskud. I 1911 forøgedes Tilskud-